

ERHVERVSORIENTERED OVERGANGE

– fra efterskole til ungdomsuddannelse

VEJLEDNING

 efterskole

INDHOLD

Baggrund.....	3
1 : Overvejelser før I går i gang med at samarbejde om erhvervsorienterede overgange.....	4
2 : Generelle råd om at finde partnere til samarbejdet.....	8
3 : Generelle overvejelser og råd om organisering og pædagogik.....	14
4 : Generelle overvejelser og råd om faglige forløb og undervisning.....	18
Henvisninger.....	22

**FØR VAR JEG I TVIVL OM, HVAD
JEG GERNE VILLE – DET ER JEG
STADIG, MEN NU HAR JEG VÆRET
UDE I VIRKELIGHEDEN OG OPLEVE
JOBMULIGHEDER. DET HAR GJORT
MIG KLOGERE I FORHOLD TIL
MIT KOMMENDE VALG**

(ELEV)

DENNE VEJLEDNING ER BLEVET TIL PÅ BAGGRUND AF INDUSTRIPROJEKTET

Industriprojektets formål har været at undersøge, hvordan de unge – både de bogligt stærke elever og de mere 'fremstillings-interesserede' – kan få øje for job- og karrieremuligheder indenfor dansk industri. Omvendt har det også været spændende at se på, hvordan industrivirksomhederne tilsvarende kunne få øje for kvaliteten og de afledte effekter af efterskolens pædagogiske kostskoleprojekt. Projektet har fungeret som et pilotprojekt, og derfor har det været centralt at få dokumenteret, systematiseret og evalueret erfaringerne og overført dem til en vej-

ledning for andre efterskoler og virksomheder, der kunne ønske at etablere lignende samarbejder.

Vejledningen her findes også elektronisk på Efterskoleforeningens hjemmeside, www.efterskoleforeningen.dk/industriprojektet. Den vil blive revideret og udvidet i efteråret 2014.

På hjemmesiden finder man også flere små vejledende og beskrivende film om de tre lokale partnerskaber.

Industriprojektet blev etableret i 2011/12 som et 3-årigt partnerskab mellem Industriens Fond, Efterskoleforeningen og tre efterskoler: Flakkebjerg Efterskole på Sjælland, Han Herred Ungdomsskole i Nordjylland og Dejbjerglund Efterskole i Vestjylland.

Efterskoleforeningen har fungeret som projektleder på projektet, og Industriens Fond har støttet projektet økonomisk.

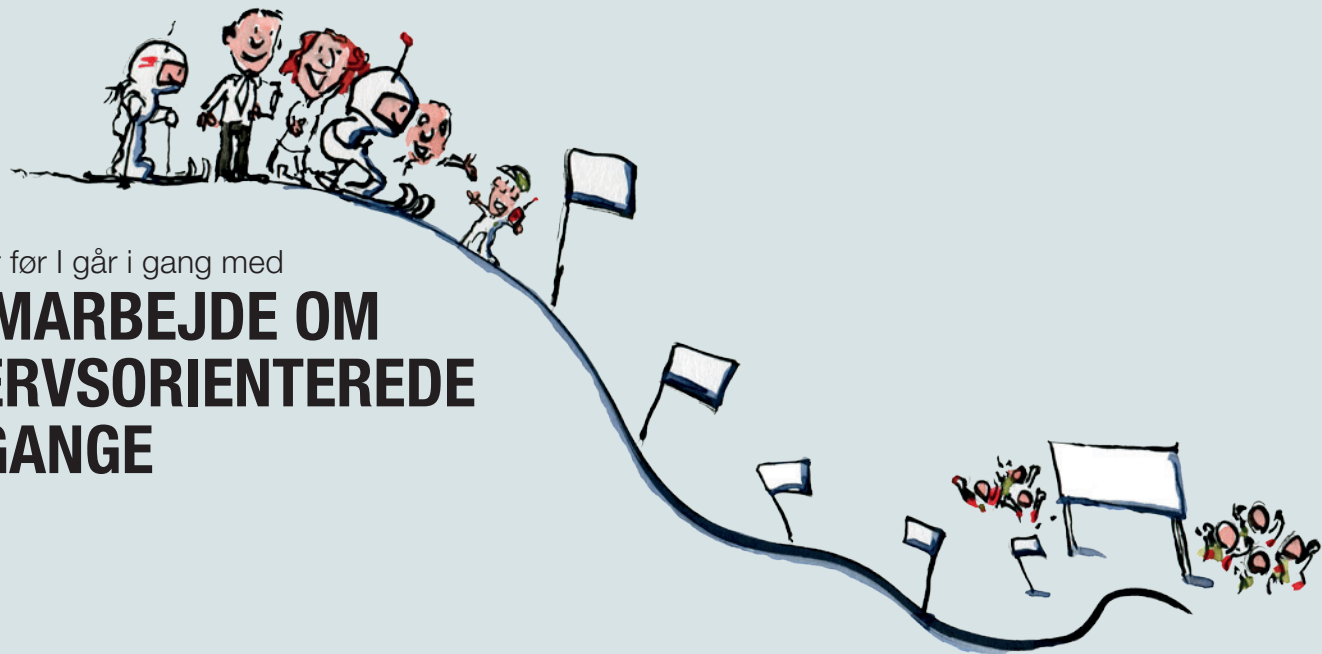
EFTERSKOLE + ERHVERVSORIENTEREDE OVERGANGE =

Efterskolerne kan godt regne den ud. Vi ved, at Danmark kommer til at mangle dygtige håndværkere i fremtiden, og vi ved, at vi som skoleform har et medansvar for at øge de unges interesse for håndværk og industri. Det er derfor, at et stigende antal efterskoler beskæftiger sig med erhvervsrettede overgangsprojekter, hvor målet er at få flere unge til at vælge en erhvervsrettet ungdomsuddannelse. **Efterskolerne er en del af løsningen.**

1

Overvejelser før I går i gang med

AT SAMARBEJDE OM ERHVERVSORIENTERED OVERGANGE

> SKOLEN SKAL LAVE EN STRATEGI FOR, HVAD DEN VIL OPNÅ MED SAMARBEJDET OG FOR, HVORDAN VIRKSOMHEDEN OG UNGDOMSUDDANNELSEN KAN BIDRAGE TIL MÅLSÆTNINGEN.

At indlede samarbejder med virksomheder og ungdomsuddannelser giver anledning til udvikling og nytænkning. Der kan være mange bevæggrunde, og ønsket om udvikling kan gå i mange retninger. Det vigtigste er, at skolen ved, hvad den vil.

Efterskolens ledelse skal have en plan for, hvordan samarbejdet kan integreres i det daglige arbejde samt et mål for, hvad samarbejdet skal føre til, og hvad succeskriterierne skal være.

Fordi det skaber fokus indadtil

Det kan handle om, at skolens organisation eller værdigrundlag trænger til nytænkning, at en bestemt faglig profil fortjener et løft, eller at den generelle pædagogiske og didaktiske model trænger til modernisering eller klarere retning. Start eventuelt i det små, uden at det bliver uambitiøst.

Fordi det skærper skolens profil udadtil

Skolen får mulighed for at positionere og profilere sig som et specialiseret overgangsår og dermed som et tydeligt bindeled til arbejdsmarkedet og videre uddannelse.

Fordi det signalerer professionalisme

At skolen ved, hvad den vil med samarbejdet, både i forhold til faglig og organisatorisk udvikling, er første del af den forventningsafstemning, som er helt afgørende for succes. Virksomheder forventer, at skolen er afklaret omkring succesparametre for samarbejdet.

> LEDELSEN SKAL STRUKTURERE OG ENGAGERE SIG I SAMARBEJDET

Det er et stærkt signal for potentielle samarbejdspartnere, ikke mindst for virksomhederne, at der er ledelsesmæssig interesse for samarbejdet, og at ledelsen/forstanderen personligt er tydelig i samarbejdet – for eksempel tager den første kontakt og som minimum deltager i de indledende møder.

> LÆRERNE SKAL HAVE INDFLYDELSE PÅ FORMULERINGEN AF DE FAGLIGE – OG EVT. TVÆRFAGLIGE – PERSPEKTIVER

Lærerne bør kunne gøre deres indflydelse gældende tidligt i processen. Gerne allerede i forbindelse med det strategiske arbejde og udformningen af de overordnede mål – særligt i forhold til de pædagogiske og didaktiske perspektiver i de faglige forløb og i organiseringen af samarbejdet. Jo bedre mulighed lærerne har for at bidrage til tilrettelæggelsen af samarbejdet med deres forskellige kvalifikationer og kompetencer, jo mere sikres kvaliteten, og jo større bliver engagementet. Lærernes engagement er helt afgørende for, om eleverne får det ud af samarbejdet, som de skal; fagligt, socialt og personligt.

- OVERVEJ HVILKE LÆRERE PÅ SKOLEN, DER HAR DE RELEVANTE KOMPETENCER?
- OG HVEM DER HAR LYST ... ?

Erfaringen viser, at lærerne finder det udfordrende og fagligt udviklende at samarbejde med virksomhedsfolk – folk der har en helt anden tilgang til samme faglighed og lærere fra ungdomsuddannelserne, der måske har en anden uddannelsesbaggrund og dermed også har en anden tilgang til lærergerningen.

Men det udviklende i arbejdet hænger tilsyneladende sammen med graden af indflydelse på opgaveformuleringen, og hvor tæt kontakten er til samarbejdspartnerne.

> SAMARBEJDET ER EN LANGSIGTET INVESTERING

Det koster timer at indlede samarbejde om erhvervsorienterede overgange, men de er godt givet ud. Erfaringen fra et grundigt forberedt og evalueret 1. årsprojekt vil virke kvalificerende på organiseringen og vil sandsynligvis også kunne give anledning til effektiviseringer de følgende år. For at holde "investeringsgevinsten" i denne type samarbejde ved lige, er det imidlertid vigtigt, at parterne bliver ved med at udvikle samarbejdet og de faglige forløb.

! START
PLANLÆGNINGEN
I GOD TID!

! START EVENTUEL T I DET SMÅ MED AT SENDE EN LÆRER
'I PRAKTIK' PÅ EN VIRKSOMHED, OG LAD SAMARBEJDET
UDVIKLE SIG DERFRA – OVER LÆNGERE TID!

DEJLIGT AT DET ER
UNDERVISNING PÅ EN ANDEN
MÅDE MED MERE PROJEKT-
ARBEJDE. AT MAN SELV FÅR LOV
TIL AT LAVE NOGLE TING. DET
KAN GODT BLIVE KEDELIGT MED
NORMAL UNDERVISNING

(ELEV)

2

Generelle råd om

AT FINDE PARTNERE TIL SAMARBEJDET

> START MED AT FINDE JERES STRATEGISKE SAMARBEJDSPARTNER: UNGDOMS- UDDANNELSESINSTITUTIONERNE

Partnerskabet med ungdomsuddannelsesinstitutionerne er det primære. For det første fordi jeres fokus og interesser er de samme på tværs af skoleformerne; god undervisning, motiverede elever og velforberedte, informerede overgange til ungdomsuddannelserne. For det andet fordi det er et signal til virksomheden om langsigtet, social ansvarlig tænkning; et signal om at man kan tænke ud over sin egen 'bane' på vegne af de unge – og se de videre perspektiver på både uddannelse og erhverv og overgangene dertil.

> SØRG FOR AT UNGDOMSUDDANNELSERNE FORSTÅR, AT SAMARBEJDET HANDLER OM MERE END ALMINDELIG BROBYGNING

Erhvervsorienterede overgange har fokus på at give indsigt i de karriere- og erhvervsmuligheder, der eksisterer i industrien og i produktionsvirksomhederne, og i de uddannelser og faglige specialer, der kan føre dertil. Altså meget mere end brobygningens typiske 'skolevisitter' og de traditionelle 'sodavandsbesøg' på virksomhederne. Ungdomsuddannelserne skal kunne se de organisatoriske, pædagogiske og didaktiske – og for så vidt også de (samfunds)økonomiske perspektiver i samarbejdet – og være parat til også at investere timer i det. Derfor er det helt afgørende, at ledelsen på ungdomsuddannelsen bakker op om initiativet.

> LAV EN SKRIFTLIG SAMARBEJDS- AFTALE MED UNGDOMSUDDANNELSES- INSTITUTIONEN

Forventningsafstemning i forhold til indsatser og output er afgørende for et godt og stabilt samarbejde! Sørg for at få specificeret hvem der gør hvad hvornår, hvad det skal koste og hvem, der betaler. Vær i den forbindelse opmærksom på forskellige timepriser i de involverede institutioner.

> LAV GRUNDIG RESEARCH INDEN DER TAGES KONTAKT TIL VIRKSOMHEDEN

Det er oplagt at finde relevante virksomheder at samarbejde med indenfor en overkommelig geografisk radius. Men måske findes der en bedre egnet virksomhed længere væk? Overvej hvordan I vil prioritere: Afstanden til – eller typen af virksomhed. Uanset hvilken virksomhed I opsøger, er det afgørende, at virksomhedsledelsen bakker op om samarbejdet og tillader, at medarbejderne bruger tid på det.

- Virksomheder kan findes direkte enten gennem jeres netværk eller ved at tage kontakt til (lokale) virksomheder.
- Man kan også finde dem indirekte ved at tage kontakt til lokale erhvervsorganisationer, erhvervsråd eller via www.ds-net.dk, på www.branchelink.dk eller via www.danskerhverv.dk.
- Man kan godt vælge at samarbejde med flere virksomheder ad gangen, eventuelt med undervisningsdifferentiering for øje, men første år er det tilrådeligt at nøjes med at starte samarbejde op med én.
- Start med at søge så mange fakta om virksomheden som muligt; om dens produkter, services og produktionsforhold, inden du ringer.

> FIND DEN RETTE PERSON AT TALE MED I VIRKSOMHEDEN OG FORTÆL DEM OM PERSPEKTIVERNE I ET SAMARBEJDE

Spørg ind til hvem du bør tale med. Måske er det chefen, måske en driftchef, måske en HR-ansvarlig. Det kommer an på virksomheden. Du kan fortælle dem, at erfaringen viser:

- At skole-virksomhedssamarbejde er god træning for virksomhedens medarbejdere i at samarbejde med børn og unge.
- At virksomheden får testet sin kommunikations-evne og måske får et fornyet – skærpet – blik på sig selv, på hvordan den fungerer som arbejds-plads og produktionsenhed.
- At nogle medarbejdere oplever stor stolthed og positive udfordringer i at samarbejde med elever og lærere.
- At skole-virksomhedssamarbejdet også kan bruges helt konkret i forbindelse med løsningen af en opgave – måske på en måde, som virksomheden ikke selv havde forestillet sig. Efterskoleelever kan være meget kreative!
- At de får mulighed for at udvise engagement i lokalsamfundet og social ansvarlighed.
- At samarbejdet kan bidrage til rekrutteringen af dygtige medarbejdere, enten direkte til virksomheden eller til branchen som sådan.

**JEG TROR, AT
VIRKSOMHEDERNE SKABER
DRØMME HOS DE UNGE,
DERFOR ER DET VIGTIGT, AT
DE RETTE VIRKSOMHEDER
VÆLGES**

(LÆRER HTX)

> VÆR OPMÆRKSOM PÅ AT DER ER FORSKEL PÅ VIRKSOMHEDER

Når man kontakter og taler med virksomheder, er det vigtigt, at man er opmærksom på, hvad det er for en type virksomhed man har med at gøre. Små og mellemstore (SME) virksomheder har ikke de samme medarbejderressourcer til rådighed som en stor virksomhed, der måske endda har en HR- eller personaleafdeling. Vær også opmærksom på den holdning til uddannelse du møder på virksomheden. Det er helt afgørende for samarbejdet, at virksomheden kan se værdien i uddannelse.

□ SAMARBEJDET SKAL VÆRE OVERSKUELIGT FOR VIRKSOMHEDEN. DET GÆLDER BÅDE I □ FORHOLD TIL TID, ANTAL ELEVER, ANTAL BESØG OG VIRKSOMHEDENS INVOLVERINGSGRAD.

> DET SKAL DU TALE MED VIRKSOMHEDEN OM I FORBEREDELSESFASEN

Lykkes det at vække interessen for et samarbejde, så arranger et indledende forberedelsesmøde – gerne på virksomheden – hvor I så konkret som muligt drøfter:

- Forventninger, muligheder og opmærksomhedspunkter hos alle parter
- Hvilken type involvering fra virksomhedens side I forestiller jer
- Hvor mange fag I eventuelt forestiller jer at involvere i samarbejdet
- Eleverne; hvor mange og hvem er de?
- Tidsplan
- Fagligt indhold
- Arbejdsopgaver – hvem, hvad, hvornår
- Succeskriterier
- Prøveformer/præsentationer/bedømmelser/'censor' – hvad, hvordan af hvem?
- Deadlines
- Mødeplan

□ SPØRG IND TIL VIRKSOMHEDENS OPFATTELSE AF 'DEN GODE LÆRLING/ELEV' OG 'DEN GODE MEDARBEJDER'.

> LAV EN SKRIFTLIG SAMARBEJDSAFTALE MED VIRKSOMHEDEN

Vær opmærksom på at ifølge Arbejdstilsynet må unge i 8., 9., og 10. klasse kun anvende ufarlige maskiner og mindre farlige stoffer og materialer i forbindelse med deres erhvervspraktik.

> OVERVEJ OM I KAN BRUGE EN TRAINEE-ORDNING TIL NOGLE AF DE MERE PRODUKTIONS- OG FREMSTILLINGS-INTERESSEREDE ELEVER

Trainee-ordninger er et tilbud til unge mellem 15 og 18 år. De kommer ud i en virksomhed for at arbejde i en tidsbegrænset periode og får mulighed for at prøve kræfter med, hvordan det er at være smed eller industritekniker. Fordelen ved ordningen er, at der er færre praktiske restriktioner forbundet med praktikken. Unge i trainee-ordningen må lave lige så mange ting på arbejdspladsen som lærlinge – og så får de løn under opholdet.

DS Håndværk & Industri og Dansk Metal har begge en trainee-ordning.

**GENERELT STOR TILFREDSHED
BLANDT ALLE ELEVER, SÆRLIGT BLANDT
DE FAGLIGT DYGTIGSTE. OVER 2/3 DELE
AF ELEVERNE OPLEVER AF HAVE FÅET STORT
ELLER MEGET STORT FAGLIGT UDBYTTET AF
BÅDE SAMARBEJDET MED VIRKSOMHEDEN
OG UDDANNELSESINSTITUTIONEN**

(OXFORD RESEARCH'S
MIDTVEJSEVALUERING, 2013)

3

Generelle overvejelser og råd om **ORGANISERING OG PÆDAGOGIK**

> DET ER VIGTIGT AT MØDES FACE-TO-FACE

Når det overordnede og samarbejdsaftalen med virksomheden er på plads, skal I have aftalt detaljerne. Den type aftaler kræver øjenkontakt! Jo mere detaljeret en planlægning I har, jo mere får eleverne ud af forløbet.

□ DET ER MEGET VIGTIGT, AT DE MEDARBEJDERE FRA VIRKSOMHEDEN, DER SKAL ARBEJDE MED **□** ELEVERNE, OGSÅ HAR LYST TIL DET.

OVERVEJ BLANDT ANDET:

- Har I bare brug for data/information fra virksomheden, og/eller har I også brug for at låne/få materialer?
- Ser I gerne, at eleverne får mulighed for at fremstille fysiske produkter a la virksomhedens, og/eller vil I arbejde med perspektiver på optimering af produktion og arbejdsgange (lean)?
- Kunne I tænke jer, at eleverne blive udfordret af virksomheden på løsning af case-opgaver og/eller vil I hellere deltage i at fremstille forsøgsdata af den slags, virksomheden allerede arbejder med?

**SAMARBEJDET MED
VIRKSOMHEDEN ER DET BEDSTE
IFØLGE ELEVERNE – DET ER
FUNDAMENTALT ANDERLEDES,
END HVAD DE ELLERS
OPLEVER I SKOLEN**

(OXFORD RESEARCH'S
MIDTVEJSEVALUERING, 2013)

> OPMÆRKSOMHEDSPUNKT HVIS DET ER EN LILLE ELLER MELLEMLØS VIRKSOMHED

Små og mellemstore produktionsvirksomheder har måske brug for mere rådgivning om kommunikation og pædagogiske 'tips og tricks' til arbejdet med børn og unge. Det kan efterskolelærerne hjælpe med – også selvom virksomhedsfolkene ikke nødvendigvis selv beder om det. Giv den vejledning du fornemmer, der er brug for, i respekt for at det ikke er lærere men virksomhedsfolk, man har med at gøre.

Udover virksomhedens størrelse skal man også være opmærksom på, at der er forskel på vidensvirksomheder, hightech virksomheder og mere traditionelle produktionsvirksomheder med 'tungere' produktion og andre typer arbejdskraft – eventuelt indenfor samme firma. De kan og skal bruges forskelligt – og i forhold til forskellige typer elever.

> OPMÆRKSOMHEDSPUNKT HVIS DET ER EN STOR VIRKSOMHED

Store virksomheder har ofte en personale- eller HR-afdeling – måske endda en skoletjeneste eller lignende – og har dermed en masse kommunikationserfaring og eventuelt pædagogisk ekspertise. Her skal man som efterskole være opmærksom på ikke at få et for 'standardiseret produkt', eller i hvert fald at praktikdelen løfter det, den skal.

Det er vigtigt, at man får forklaret, hvordan mulighederne for skolearbejde i efterskolen er anderledes end i folkeskolen; at undervisning og samvær kan tænkes sammen, eller at I eventuelt har nogle gode lokaler/uderum/bygninger. Hvis I får forklaret jer godt, vil virksomheden sikkert kunne udvide/udvikle sine 'standardtilbud' sammen med jer.

> FÅ SAT ORGANISERING OG OPERATIONALISERING PÅ PAPIR

I er (mindst) tre samarbejdsparter, så kommunikation er vigtig. Efterskolen er tovholder på kommunikationen. Lav gerne en Dropbox eller et lignende fil-delingsystem, hvor alle har adgang til samarbejds dokumenter. Sørg for at alle kender organiseringen: Hvem er med og hvem gør hvad, hvornår og hvordan, og hvornår kan man få fat i hinanden. Alle bør også, i større eller mindre grad, have indsigt i eleverne, deres faglige niveau og særlige (personlige eller sociale) forhold – det vil være op til efterskolen at vurdere omfanget.

> OVERVEJ SIKKERHED OG DRØFT KRISEHÅNDTERING

Tal med virksomheden om hvad eleverne må og ikke må pga. arbejdsmiljøregler. (NB! Se pkt. om trainee-ordning). Vær opmærksom på om der er brug for sikkerhedsudstyr, som skolen skal anskaffe. Drøft sikkerhed med eleverne sammen med virksomhedens folk. Alt afhængig af praktikken kan det være, at der er brug for at indhente tilladelser fra forældre.

Hvis uheldet er ude er god forberedelse afgørende for, hvordan man kommer igennem krisen. Skolen har en arbejdsmiljøorganisation, og måske har den formuleret en krise- eller beredskabsplan. Tag eventuelt udgangspunkt i dette arbejde, i drøftelsen med samarbejdspartnerne.

> PLANLÆG EVALUERING (FORM OG INDHOLD) FRA STARTEN OG BRUG DEN

Sørg for at alle samarbejdsparter kan evaluere løbende – nemt og effektivt. Formulér en række del- og slutmål for elevernes udbytte, indsats og engagement, så samtlige samarbejdsparter ved, hvad de skal forholde sig til.

Den løbende kommunikation og evaluering kan passende ske pr. mail eller telefon eller ved kortvarige fysiske møder. Husk at tage referater til slutevalueringen. Slutevalueringen bør være grundig efter det første eller de to første samarbejdsforløb, og skal inkludere alle involverede, så man kan revidere samarbejdets form og indhold derefter.

4

Generelle overvejelser og råd om
**FAGLIGE FORLØB
OG UNDERVISNING**

> OVERVEJ FORLØBET NØJE

Det er vigtigt, at eleverne får taget hul på den faglige viden og de metodiske værktøjer, inden de kastes ud i praksis på virksomhederne. Tal med erhvervsuddannelsen om, hvilken rækkefølge i det faglige forløb, som er mest hensigtsmæssig. Overvej også hvor hvilke opgaver laves mest hensigtsmæssigt; er det på enten virksomheden, erhvervsskolen eller efterskolen?

> OVERFØR PRODUKTIONEN OG PROCESSERNE TIL FAGLIGE BEGREBER OG OMVENDT

Jo mere præcist undervisningsmetoden, pædagogikken, praktikken og brobygningen er beskrevet og aftalt, jo større er sandsynligheden for, at virksomheden forstår sin rolle i samarbejdet. Og omvendt: Jo mere detaljeret du kender og respekterer virksomhedens produktion og produktionsforhold, jo bedre vil du kunne arbejde fagligt og didaktisk med det. Erhvervsuddannelsesinstitutionen kan med fordel bidrage til sidstnævnte i form af en faglærer, hvis efterskolen ikke selv har en oplagt mulighed.

Alle bør kunne orientere sig i pensum, indholdsplan, læreplaner, forventninger til fagligt udbytte af praktik og forlagt undervisning/succesparametre/evt. tests, prøver, udstyr, dokumentation osv. Lav evt. en Dropbox eller et lignende fildelingssystem.

> SØRG FOR AT ELEVERNE FORSTÅR PERSPEKTIVERNE I SAMARBEJDET FRA STARTEN

For de fleste elever vil fordelene ved at koble teori (begrebslig viden) mere direkte til praksis (teknisk kunnen) være indlysende. Jo bedre de er forberedte på, hvad det er for en type virksomhed, de skal arbejde på – hvad den producerer og hvilke jobs, produktionen indebærer, jo mere vil forventningerne svare til oplevelserne. Eleverne skal gøres opmærksomme på, at de i forløbene både har mulighed for øget faglig viden – på en sjovere måde – og mere indsigt i industri, produktion og arbejdsmarked, som kunne være et fremtidigt erhvervsvalg og livsforløb, man ikke har overvejet.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ AT DER KAN VÆRE MANGE FORDOMME OG UVIDENHED OM KRING INDUSTRIEN
– IKKE MINDST BLANDT UNGE. DER ER BÅDE VIDENSARBEJDERE OG HØJT SPECIALISEREDE FOLK I PRODUKTIONEN, SOM MAN IKKE VILLE TRO, OG MÅSKE ROLLEMODELLER I ARBEJDSFUNKTIONER, MAN IKKE KENDER TIL ELLER TROR ER ANDERLEDES, END DE ER.

> SØRG FOR AT ELEVERNE 'GØR DET SELV'

Mindst mulig kiggen på ... Eleverne motiveres af, at forløbene og deres indsats tages alvorligt, og at mødet med virksomheden er autentisk (læs: ikke virker som et 'skoleprojekt'). Det betyder også, at der bør formuleres krav og forventninger til dem. Omvendt skal eleverne også kunne mærke, at både lærere og virksomheder er optagede af at skabe optimale rammer for dem – som i en rigtig arbejds-situation eller produktionsproces.

 ELEVERNE SKAL MØDES I
ØJENHØJDE OG OPLEVE AT BLIVE
 EN DEL AF EN ARBEJDSPLADS.

> ELEVERNES LÆRINGSFORUDSÆTNINGER SKAL OVERVEJES

Det er vigtigt, at der tages hensyn til elevernes faglige, personlige og sociale kompetencer og udviklingsbehov. Men det er lige så vigtigt, at der er faglige og praktiske udfordringer. Mange af eleverne motiveres af, at der forventes noget af dem – ikke mindst at virksomheden forventer noget.

OVERVEJ:

- Hvordan passer elevernes forudsætninger til virksomhedens arbejdskultur og de forskellige arbejdsopgaver?
- Hvordan passer elevernes forudsætninger til de ansattes uddannelsesbaggrunde, jargon på arbejdspladsen, dresscode mv.?
- Drøft kulturmøde og adfærd med eleverne, inden de kommer ud i praktikken.

> PRES IKKE FOR MANGE FORSKELLIGE TEMAER IND SAMTIDIG

Hverken i det overordnede samarbejde eller i den enkelte elevs eller elevgruppes arbejde. Så hellere flere grupper, der tilsammen favner bredt.

> LAD BEGEJSTRINGEN SMITTE!

Brug gerne gamle elever eller elever på ungdomsuddannelsen som mentorer.

> HJÆLP ELEVERNE MED AT (LÆRE AT) BRUGE HINANDENS KOMPETENCER

En stor læringsmulighed er, at eleverne får øje for, at de har brug for hinandens forskellighed. Ligesom på en rigtig arbejdsplads vil de i de faglige forløb opdage, at teamwork betyder, at der er brug for, at vi er gode til noget forskelligt, har forskellige ressourcer og eventuelt forskellige værdier. Vær opmærksom på dette læringspotentiale – eller bed eleverne være opmærksomme på det, når I/de sammensætter arbejdsgrupper.

> LAV INTEGRERET VEJLEDNING UNDERVEJS

Vejlederen bør så vidt som muligt være del af teamet omkring erhvervsorienterede overgange på efterskolen. Det er oplagt at arbejde med vejledning løbende i denne type forløb. Tal med eleverne om deres arbejds-/karrierefremtidsdrømme og den uddannelse, der kan føre dertil. Afklaring kan både være, at de finder ud af, hvad de vil, men også at de finder ud af, hvad de ikke vil. Begge dele er konstruktive i forhold til at foretage det rigtige valg af ungdomsuddannelse.

! GØR VEJLEDNINGEN OMKRING VIDERE UDDANNELSE
SÅ KONKRET SOM MULIG – BÅDE OVERFOR ELEVER
OG FORÆLDRE.

! VÆR OPMÆRKSOM PÅ, AT MANGE KENDER
MEGET LIDT TIL ERHVERVSUDDANNELSER OG
TEKNISK GYMNASIUM (HTX, EUX).

HENVISNINGER

INSPIRATIONSKILDER TIL ORGANISERING, METODER OG FAGLIGT INDHOLD

- Naturvidenskabernes Hus
- NTS Centret
- NTSnet.dk: inspiration til undervisning i natur, teknik og sundhed
- Caseweb – ressource til anvendelsesorienteret undervisning
- Dansk Naturvidenskabsformidling, Science-kommuner
- Institut for Naturfagenes didaktik (KU)
- DTU
- Fonden for Entreprenørskab
- Den kreative platform, Forskningsgruppen for uhæmmet vidensanvendelse
- Innovation, Iværksætteri og Ledelse – et efterskolefag
- Konkurrencen: Unge forskere

MULIGE (VIRKSOMHEDS)KONTAKTER GJENNEM

- DS Håndværk & Industri
- Dansk Metal
- Håndværksrådet
- Provinsindustriens Arbejdsgiverforening
- JetNet, Netværk for skoler og virksomheder

DET FEDESTE VAR UDE PÅ VIRKSOMHEDEN. DET VIRKEDE SOM OM MAN RIGTIG ARBEJDEDE DER: DE SNAKKEDE TIL EN SOM LIGEMÆND. MAN KUNNE HØRE, AT DE TOG ENS POINTER TIL SIG, LYTTEDE TIL OS. MAN BLEV TAGET ALVORLIGT, OG KUNNE SE AT DET MAN LAVEDE KUNNE BRUGES TIL NOGET. VI FIK FEEDBACK, HVOR DE MENTE DE KUNNE BRUGE DET, DET VAR VIRKELIG SEJT.

(ELEV)

DET HAR ÅBNET MINE ØJNE FOR INDUSTRIOMRÅDET. TIDLIGERE HAR JEG VÆRET MEGET HOOKED PÅ AT BLIVE POLITIMAND ELLER FYSIOTERAPEUT – MEN HVIS JEG IKKE KAN BLIVE DET OG SKAL VÆLGE NOGET ANDET, SÅ KUNNE DET GODT VÆRE INDUSTRIENS VEJ.

(ELEV)

Efterskoleforeningen
Vartov
Farvergade 27, H. 2.
1463 København K
Telefon 33 12 86 80
www.efterskoleforeningen.dk

JEG FANDT UD AF AT HTX EKSISTERER,
JEG HAVDE ALDRIG HØRT OM DET FØR,
TROEDE BARE DET VAR FOR EN
MASSE DRENGE. MEN NU SKAL JEG SÅ
SELV PÅ HTX. JEG VAR SIKKER PÅ, JEG
SKULLE PÅ HANDELSSKOLEN INDEN.
SÅ PROJEKTET VAR MED TIL
AT OMVENDE MIG.

(ELEV)

**INDUSTRIENS
FOND** FREMMER DANSK
KONKURRENCEEVNE
The Danish Industry Foundation